

Vijftigste Paasdag - Pinksteren
23 mei 2021 Willem de Zwijgerkerk

lezingen: Genesis 2: 4b-7; Handelingen 2: 1-15, 22-24, 32

Inleiding

We lezen over de komst van de heilige Geest uit Handelingen 2, hoe dat mensen verandert, hoe Petrus opstaat en een vurige toespraak houdt. Die verandering wordt in gang gezet door iets dat 'van buiten' komt. Nog preciezer: *uit de hemel* klonk een geluid als van een hevige windvlaag. Ik had de associatie met de daad van de Schepper waarover we in Genesis 2 horen: de Heer schiep de mens uit het vergankelijke stof van de aarde. De mens werd een levend wezen toen de Heer de levensadem in zijn neus blies. Aangeraakt door de adem van de Eeuwige, tot leven gewekt, niet één keer, maar telkens weer.

Overweging

21 Zondagen en een paar niet-zondagse dagen (Kerst en goede Vrijdag) waarop we gewend zijn om samen te komen, was dit godshuis slechts geopend voor persoonlijke bezinning, gebed en het branden van een kaarsje. Jo, Jan Marten en Corinne verzorgden afwisselend de muziek. De wind door de pijpen liet het orgel klinken. En er was vuur, de Paaskaars brandde en er waren de kleine vlammetjes van lichtjes ontstoken als gebed. Wind en vuur - het was er al, het is er al; klein, maar niet onbelangrijk. Vandaag staan we stil bij die symbolen en vieren de kracht daarvan.

Vandaag vieren we Pinksterfeest, feest van de heilige Geest. In het dagblad *Trouw* (zaterdag 22 mei) beschrijven de huidige Theoloog des Vaderlands en twee van haar voorgangers en een columnist wat de heilige Geest doet, uitwerkt. Zo concreet als ze erover proberen te spreken, de kop luidt dan toch enigszins teleurstellend: 'De heilige Geest heeft iets ongrijpbaars'.

Om te zien wat de Geest doet, is er ieder jaar weer het pinksterverhaal. Dat verhaal laat zien wat er gebeurt of kan gebeuren als de Geest gaat werken, ook in je eigen leven. Dan kan de wind gaan waaien - een wind die dingen in beweging zet (Almatine Leene) of die je naar buiten blaast en vooruit blaast (Erik Borgman). Of als een frisse wind ergens doorheen.

Dan kan het vuur zich verdelen - de vlam van de inspiratie die een ander - als een fakkel - je aangeeft (Claartje de Kruijff). Vuur dat verwarmt, bezielt.

U begrijpt de symboliek. Een symboliek die u ook herkent in van alles in deze viering.

Eén van de wonderlijke dingen in het verhaal uit Handelingen 2 vind ik dat mensen kunnen veranderen. Die aarzelende en bange leerlingen uit de evangeliën veranderen in zelfverzekerde en welsprekende leiders van een krachtige gemeenschap - zie de preek van Petrus op die eerste Pinksterdag.

De leerlingen van Jezus, veelal eenvoudige vissersmannen, waren in de laatste nacht angstig weggevlucht van Jezus. De een had hem verraden, de ander had hem ontkend, de rest was in geen velden en wegen te bekennen. Na zijn kruisdood waren ze lamgeslagen. Ze zochten elkaar wel op en zaten angstig bij elkaar met de deur op slot. En ze leken er niet erg op voorbereid om in de geest van Jezus verder te gaan en zijn levenswerk voort te zetten. Als Jezus is gestorven, hervatten er een aantal hun visserswerk (Joh. 21).

Die vissers en landmensen staan nu op, staan nu zelf op, nemen het woord en treden naar buiten.

Dat is Pinksteren. Het is een verhaal over nieuwe bezieling, het is een soort doorstart, het is de beweging die ervoor zorgt dat de leerlingen van Jezus nu definitief zonder hem op eigen benen gaan staan. De geboorte van de kerk, achteraf gezien dan. Het blijft toch ook iets wonderlijks dat er überhaupt een kerk is ontstaan. Dat het verhaal van een mislukte Messias, die voortijdig eindigde aan een kruis, zoveel weerklank heeft gevonden dat zijn naam tot op de dag van vandaag in ere wordt gehouden.

Pinksteren is voor mij daarom iets vasthouden van deze verwondering. Maar ook van het besef dat, ook al ben je een kleine groep of een minderheid, je toch het verschil kunt maken.

En waar begint het? Ergens in het een bovenvertrek, in een huis in Jeruzalem (Hnd. 1, 13)? Of is het beter om te zeggen: het begint in de hemel. 'Plotseling klonk er uit de hemel een geluid als van een hevige windvlaag' (Hnd. 2, 2). Het begint in de hemel, het begint bij God.

Starden de leerlingen niet naar de hemel, nadat Jezus voor hun ogen omhooggeheven en in een wolk opgenomen was? (Hnd. 1, 9) Het komt van buiten op je af - en schakelt dan mensen in. In bijbelse taal: zo wordt de mens een levend wezen (Gen.2,7); door God tot leven gewekt (Hnd. 2, 32). God werkt door zijn Geest - als adem, als wind - van buiten naar binnen. Gewone mensen worden ingeschakeld: vissers, een belastingambtenaar, boeren. Zo, dat de omstanders zich verwonderen: 'Het zijn toch allemaal Galileëers die daar spreken?' (Hnd 2, 7) Uit Nazareth, kan daar iets goeds vandaan komen? (Joh. 1, 47) Ja dus. Het kleine en veronachtzaamde wordt ingeschakeld. De Geest spreekt door middel van eenvoudige mensen, zij is aanwezig in de armen die niets te verliezen hebben. Het wonderlijke van het pinksterverhaal is, dat zulke mensen opstaan en het woord nemen en de fakkel verder dragen. Het wonderlijke is, dat jij, dat ik, dat ieder van ons ook zo'n mens kan zijn.

Wat is er in dit verhaal dat ons niet doet berusten, niet doet opgeven, ons weghaalt uit moedeloosheid en apathie? Wat is er in dit verhaal dat ons juist optilt, op onze benen zet en voort doet gaan?

Kunnen we dat samenvatten als de liefde, trouw, rechtvaardigheid en barmhartigheid die als kenmerken van 'God' worden genoemd? Al die kenmerken die God aan Jezus heeft gegeven en die Jezus ook weer doorgeeft. Als opdracht en spiegel voor de mens die in bijbelse taal bestemd is Gods 'beeld en gelijkenis' te zijn.

Al die grote woorden liefde, trouw, rechtvaardigheid en barmhartigheid die we niet enkel van onszelf hebben. Mensen kunnen in hun jeugd de liefde van hun ouders gemist hebben. Mensen kunnen door het leven zo gekwetst zijn dat de beschermende muur die ze hebben opgetrokken ook liefde tegenhoudt.

Het gaat hier om een liefde die we niet zomaar uit onszelf hoeven halen. Het is niet een liefde die we - als we geluk hebben - toevallig wel of niet kunnen hebben, maar een liefde die hoe dan ook door God is gegeven. Als ik erover denk zou ik deze liefde willen vergelijken met de stralen van de zon. Een liefde die hoe ook - net als de zon - voor iedereen opgaat, of je nu gelukkig bent of niet, of je nu liefdevol bent opgegroeid of niet, en of je veel liefde in je leven hebt gekend of niet. Het is een liefde die er is, ook als je die niet ervaart, zoals we de stralen van de zon niet voelen maar de zon wel achter de wolken schijnt. Een liefde die zo sterk is dat je er niet in kunt kijken, maar die wel overal weerkaatst wordt, die ons bij elkaar houdt, die ons leven geeft.

Het is een liefde die vrij maakt: vrij van de angst om tekort te schieten. Vrij van angst om juist liefde tekort te komen. Anders dan liefde die mensen elkaar geven omdat ze zich tot elkaar aangetrokken voelen: omdat er een band is - een familieband, een liefdesband, een collegiale of vriendschappelijke band. Dit is een liefde die altijd onder de relatie ligt, een liefde die niet

afgedwongen wordt, geen claimende of bezitterige liefde, maar een liefde, trouw, rechtvaardigheid en barmhartigheid waarin je vrij kunt leven.

Deze Geest zal niet aarzelen ook op jouw hoofd, op mijn hoofd neer te dalen. En die verwacht dan iets van ons. Dat ik in mijn leven probeer eens geestes te zijn met Israëls profeten en met de man van Nazareth en zijn God. De God die tot leven wekt, die telkens weer nieuwe impulsen geeft, creativiteit en energie. Het is de spirit die we nodig hebben om in beweging te komen - op te staan - en de boel gaande te houden.

Kan de kerk, kan deze kerk, een plek zijn waar ruimte en openheid is voor deze spirit? Ruimte om te geloven dat er leven en toekomst zit in de De Willem. Ruimte om daar op allerlei manieren aan te werken - in vieringen, in geloofsgesprekken, in ontmoetingsbijeenkomsten, in leerhuizen, in kunst en muziek, in gebed, in de stilte, in persoonlijke gesprekken, in dienstbaarheid en betrokkenheid op elkaar en onze buurt en de wijde wereld. Ruimte om verwonderd te zien wat er gebeurt als deze heilige Geest dit huis vult en hier doorwerkt?

AMEN

(voorganger: Nelly Versteeg)